

Český jazyk a literatura (25.-28. hod.) – 8.A, 8.B, 8.C

(4 hod. výuky – 27.-30. 4. 2020)

MLUVNICE (3 hod.)

Další 3 hodiny budeme věnovat opakování učiva, bude se jednat o větu jednočlennou, dvojčlennou, větný ekvivalent, dále pak základní větné členy a jejich druhy. Příští týden vás budu informovat o drobném opakování (zpětné vazbě) z těchto 2 hlavních témat (viz. mail/Bakalář). K opakování využijte vložený pracovní list. Zpětnou vazbu z předchozích prací (z předchozího týdne) jsme společně probrali během pondělní a úterní hodiny, dokumenty se správnými odpověďmi máte přístupné ve skype komunikaci jednotlivých skupin.

1. Věta jednočlenná, dvojčlenná, větný ekvivalent

Opakování se týká **cv. 1-3** v příloženém **pracovním listu**. Vycházejte z učiva v sešitě, budu předpokládat, že před samotným procvičováním provedete opakování základních pravidel zapsaných v sešitě z minulých hodin.

V **první cvičení** máte za úkol rozlišit, kdy se jedná o větu jednočlennou, dvojčlennou či ekvivalent. Je to zároveň pomůcka, která by vám mohla jasně definovat, jak jednotlivé věty rozlišíte => jednoduše pokud naleznete ve větě jak podmět, tak přísudek, bude se jednat o větu dvojčlennou (nalezní jste oba dva členy), a proto tyto dva členy vypíšete do prostředního oranžového rámečku.

Pokud objevíte pouze přísudek (který vypíšete do prvního zeleného sloupečku), pak se bude jednat o větu jednočlennou. Pomáháme si také tím, že daný podmět nahrazujeme nějakým nejednoznačným „ono“.

Pokud neobjevíte přísudek (sloveso v určitém tvaru), ale naleznete podmět v jakémkoliv slovním druhu, bude se jednat o nápis či heslo, bude se jednat o větný ekvivalent => tento ekvivalent zapište do posledního modrého sloupečku.

Ve **druhém cvičení** je vaším úkolem propojit význam uvedených značek s jejich vyobrazením, přičemž součástí vysvětlení dané značky je drobné okénko, do nějž vepíšete, zda daný příkaz/zákaz je uveden v podobě věty jednočlenné, dvojčlenné nebo větném ekvivalentu.

Ve **třetím cvičení** pracujete na každém řádku s větou se stejným významem a to tak, že v levém sloupečku (dle příkladu v tabulce) uvedete větu v podobě věty jednočlenné (nepůjde určit podmět) a v pravém sloupečku (opět dle příkladu v tabulce) uvedete větu v podobě věty dvojčlenné (naleznete ve větě jak podmět, tak přísudek = funguje jako kontrola).

Závěrečné cvičení naleznete zde:

Pokuste se vyjádřit, v čem se budou odlišovat níže uvedené ukázky filmových scénářů. (Pomůcka: zamyslete se vzhledem k aktuálně opakovanému učivu):

1. Charlie se nejprve rozesměje, pak tajně stírá slzu. Dá se na pochod. Čtyři pouliční lucerny vyskočí ze země a provázejí ho. Nebe je rozvlněné. Měsíc má mořskou nemoc. Charlie se zastavuje. Nazvednuv k pozdravu desetkrát svůj klobouk, se strašně elegantním vzezřením zakokrhá. Vtom odskočí jedna z provázejících ho luceren k nároží a osvětlí prospekt s hlavou zamilovaného Chaplina.

2. Čestmír Jestřábek: Podivuhodný případ rodiny Jacksonovy. Film o 3 dílech. Poledne na Broadway. Automobily. Tisíce brouků o kovových krovkách. Světle modrý prapor oblohy nad vrcholky domů. Vlajky USA. Strážníci s gumovými taktovkami. Vítr, jenž je krásný, neboť jest písní tohoto velikého netvora, který se zve New York.

(Viktorie Hradská – Česká avantgarda a film)

Otázky k textu:

- Vysvětlete pojmy: mořská nemoc, elegantní, nároží. (text č. 1)
- Co znamená v druhém textu věta: „*Tisíce brouků o kovových krovkách.*“ (text č. 2)
- Čím se oba text na první pohled liší: (úvodní otázka)

2. Podmět a jeho druhy

Opakování se týká **cv. 4-9** v příloženém **pracovním listu**. Vycházejte z učiva v sešitě, budu předpokládat, že před samotným procvičováním provedete opakování základních pravidel zapsaných v sešitě z minulých hodin.

Ve **čtvrtém cvičení** se máte rozhodnout, zda uvedené tvrzení bude pravdivé či nikoliv. Pozorně si pročtete jednotlivá tvrzení. Pokuste si dané tvrzení představit na určité větě, pokud si nebude s určením vědět rady.

Ve **cvičení pátém** nejdříve rozluštíte přesmyčky a následně písmenka označující jednotlivé věty zapište pod dané přesmyčky podle uvedeného zadání.

V **šestém cvičení** podtrhněte pouze ty věty, které obsahují podmět nevyjádřený. Nezapomeňte, že v textu jsou obsažena také souvětí, v tomto případě musíte každou větu souvětí prověřit zvlášť.

Sedmé cvičení je pravopisného charakteru, pro bližší pravidla následujte zápis v sešitě týkající se Shody přísudku s podmětem a Shody přísudku s několikanásobným podmětem. Doplňte tedy podměty tak, aby s rodem použitého podmětu souhlasila pravopisně koncovka uvedeného přísudku.

V **osmém cvičení** máte odhalit, jestli je ve větách vyznačené slovo podmětem. Pokud tomu tak je, pak písmenka zapište do správného barevného políčka tak, abyste po vyřešení celého úkolu získali tajenku.

V **závěrečném cvičení** této části vypište z uvedených vět do tabulky podměty a do vedlejšího políčka určete, jakým slovním druhem je tento podmět.

3. Přísudek a jeho druhy

Opakování se týká **cv. 10-13** v příloženém **pracovním listu**. Vycházejte z učiva v sešitě, budu předpokládat, že před samotným procvičováním provedete opakování základních pravidel zapsaných v sešitě z minulých hodin.

V **desátém cvičení** využijte mluvnický sešit, do něhož vypište z uvedených vět přísudky a určete blíže slovní druh přísudku.

V **jedenáctém cvičení** se objevují vyznačené přísudky, které díky odlišným barvám mají něco společného. Povšimněte si společných rysů přísudků stejných barev a stejnou barvou označte druh přísudku v rámečku.

Ve **dvanáctém cvičení** si nachystejte zvolené tři barvy označující 3 druhy přísudků. Pak v jednotlivých větách najděte přísudek, který podtrhnete barvou podle toho, jakého druhu daný přísudek je.

V **závěrečném cvičení** této části se pokuste vyřešit číselný kód pro otevření „trezoru“ a to tak, že se zamyslíte nad tvrzeními, která jsou uvedena v tabulce s příloženými větami, a rozhodnete se, jestli je dané tvrzení správné či nikoliv. Podle svého rozhodnutí zapište číslo do posledního sloupečku.

LITERATURA (1 hod)

V rámci dalšího učiva v literatuře se přesuneme k osobnosti Jana Amose Komenského. Budeme mu nyní věnovat dvě hodiny. Níže vám zasílám přehled informací týkající se této literární osobnosti. Text nepřepisujte, dostanete jej v elektronické podobě v příštím přehledu literatury (tak jako předchozí texty) k případnému vtištění.

Součástí literatury je samozřejmě ukázka z tvorby J. A. Komenského, kterého si v první hodině představíme jako „Učitele národa“. Víme z minulých let, že je takto přezdíván proto, neboť předal základní pedagogické principy nejen v našich zemích, ale také v zahraničí. Součástí ukázky z Velké didaktiky jsou také drobné literární úkoly spíše názorového charakteru.

Česká barokní literatura

= Po porážce na Bílé hoře (1620) dochází k potrestání účastníků a zabavení jejich majetku => **řada učenců je nucena odejít do exilu** (vyhnanství).

= Vznikají **dva proudy českého písemnictví**:

a) exilová

b) domáci - stává se nástrojem rekatolizace (návrat ke katolické víře)

- literaturu ovlivňují kněží, zjm. jezuité

= **Dochází k oslabování češtiny** => ustupuje němčině.

JAN AMOS KOMENSKÝ

(1592-1670)

= nejdůležitější postava českého baroka pocházející z jižní Moravy

= filozof, pedagog, historik, spisovatel, překladatel

= Vyučoval v Přerově a ve Fulneku.

= Po Bitvě na Bílé Hoře (1620) musel emigrovat a nesměl se vrátit do země.

= Pobýval v Polsku v Lešně, kde mu při požáru shořel dům a materiály => přišel o nedokončený Poklad jazyka českého (slovník češtiny, pracoval na něm 40 let).

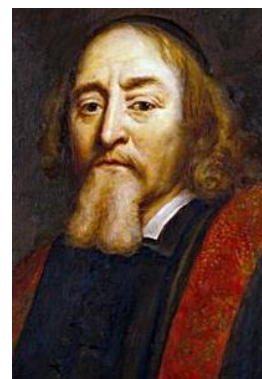
= Byl zván do Anglie, Švédska, Uher a Nizozemí, aby zde reformoval tamní školství => proto bývá označován jako **učitel národů**.

= Školu vnímal jako dílnu lidskosti => výuka by měla být názorná a přiměřená věku žáků, mělo by se postupovat od jednodušších věcí k složitějším, škola má být přístupná každému.

= Umírá v Amsterdamu a je pohřben v Naardenu.

= Jeho tvorba byla tvořena jen 1/10 českými díly => okolnosti jej donutily psát latinsky:

- **Svět v obrazech** (Orbis pictus) – učebnice s názornými ilustracemi
- **Brána jazyku otevřena** – učebnice latiny
- **Škola hrou** (Schola laudus) – soubor latinsky psaných divadelních her, které měly žákům pomoci si zapamatovat učivo.

¹ Materiály byly čerpány z:

KLÍMOVÁ, K.; KOLÁŘOVÁ, I. *Čeština zajímavě a komunikativně II*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4120-8.

KOL. AUTORŮ. *Hravá čeština 7 – pracovní sešit pro 7. ročník ZŠ a víceletá gymnázia*. 2. vyd. Praha: Taktik, 2015. ISBN 978-80-87881-38-5.

KOL. AUTORŮ. *Hravá čeština 8 – pracovní sešit pro 8. ročník ZŠ a víceletá gymnázia*. 2. vyd. Praha: Taktik, 2015. ISBN 978-80-87881-49-1.

KOL. AUTORŮ. *Hravá literatura 7 - pracovní sešit pro 7. ročník ZŠ a víceletá gymnázia*. 1. vyd. Praha: Taktik, 2015. ISBN 978-80-87881 – 81 – 1.

KOL. AUTORŮ. *Panorama české literatury – literární dějiny od počátků do současnosti*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1994. ISBN 80-85839-04-0.

KOL. AUTORŮ. *Odmaturuj z literatury 1*. 3. vyd. Brno: Didaktis s. r. o., 2004. ISBN 80-7358-016-0.